

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ:

1. Υπουργό Πολιτισμού, κα. Λίνα Μενδώνη
2. Υπουργό Εσωτερικών, κ. Θεόδωρο Λιβάνιο

Θέμα: «Άμεση ενεργοποίηση των προβλεπόμενων νόμιμων διαδικασιών για τη μεταφορά περιπτέρου με σκοπό την άρση έμμεσης βλάβης και την προστασία του ιστορικού διατηρητέου Ιερού Ναού ‘Αγίου Δημητρίου των Όπλων’ στα Κάτω Πατήσια».

Ο παλαιός Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου των Όπλων στα Κάτω Πατήσια (επί της οδού Στρατηγού Καλλάρη 37) αποτελεί ένα μνημείο εξαιρετικής ιστορικής, πολιτιστικής και θρησκευτικής σημασίας για την πρωτεύουσα, αφού πρόκειται για μονόκλιτη, θολοσκεπή βασιλική του 16^{ου}/17^{ου} αιώνα, στην οποία σώζονται πολύτιμα στρώματα τοιχογραφιών από το 17^ο και 19^ο αιώνα.

Ο Ιερός Ναός έχει κηρυχθεί ιστορικό και διατηρητέο μνημείο της χώρας δυνάμει της υπ' αριθμ. Υ.Α 11286/10-12-64 (ΦΕΚ 30/Β/16-1-65) και προστατεύεται αυστηρά από την αρχαιολογική νομοθεσία.

Σημειώνεται, μάλιστα, ότι κατά την περίοδο 2015-2016 με χρηματοδότηση από το συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2007-2013, ολοκληρώθηκαν εκτεταμένες και υποδειγματικές εργασίες πλήρους αποκατάστασης του μνημείου και συντήρησης των περίφημων τοιχογραφιών του.

Παρά τη σημαντική αυτή προσπάθεια της Πολιτείας για τη διάσωση του μνημείου, η αισθητική και λειτουργική του ανάδειξη υποβαθμίζεται πλήρως στην πράξη, μιας και

στη βόρεια πλευρά του προστατευόμενου Ναού και σε ελάχιστη απόσταση από τη θύρα, λειτουργεί περίπτερο το οποίο καταλαμβάνει σχεδόν το σύνολο του διαθέσιμου κοινόχρηστου χώρου επί του πεζοδρομίου.

Η οριοθέτηση αυτή έχει ως αποτέλεσμα, όχι μόνο να αποκλείεται η οπτική επαφή των διερχόμενων πολιτών με το ιστορικό μνημείο από την οδό Στρατηγού Καλλάρη, αλλά ταυτόχρονα να παρεμποδίζεται η ελεύθερη διέλευση των πεζών.

Παράλληλα, όπως καταγγέλλεται από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο, ο χώρος πέριξ και όπισθεν του περιπτέρου μετατρέπεται συχνά σε εστία ρύπανσης και αντικοινωνικών συμπεριφορών, προσβάλλοντας βάναισα την ιερότητα και τον χαρακτήρα του χώρου.

Το ζήτημα έχει λάβει πλήρη θεσμική διάσταση, καθώς οι εμπλεκόμενοι φορείς έχουν ήδη αποτυπώσει τις θέσεις τους σε επίσημη διοικητική αλληλογραφία:

- Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλεως Αθηνών του Υπουργείου Πολιτισμού, με το υπ' αριθμ. Α.Π.: 291715 από 23/07/2025 έγγραφό της, διαπίστωσε και τεκμηρίωσε ρητά ότι η λειτουργία του περιπτέρου δεν συνάδει με τον ιστορικό χαρακτήρα του ναού και προκαλεί έμμεση βλάβη σε αυτόν, κατά παράβαση των αναγκαστικών διατάξεων του Ν. 4858/2021 «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ΦΕΚ 220/Α/2021). Για τον λόγο αυτό, η Εφορεία ζήτησε και επισήμως από τον Δήμο Αθηναίων τη μεταφορά του περιπτέρου σε προσφορότερη θέση.
- Ο Δήμος Αθηναίων (Διεύθυνση Δημοτικών Προσόδων - Τμήμα Αδειοδότησης Χρήσης Κοινόχρηστου Χώρου), απαντώντας με το υπ' αριθμ. Α.Π. 209677 από 26/08/2025 έγγραφό του, εξέθεσε το νομικό και ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης (ίδρυση το 1979, εν ζωή δικαιούχος, σύμβαση μίσθωσης σε ισχύ έως τις 19-10-2029).

Το πλέον αξιοσημείωτο και καθοριστικό στοιχείο είναι ότι στο ίδιο έγγραφό του, ο Δήμος Αθηναίων παραθέτει την ισχύουσα νομοθεσία και συγκεκριμένα το άρθρο 20 του Ν. 1044/1971, το οποίο προβλέπει ρητά τη δυνατότητα αυτεπάγγελτης μετατόπισης περιπτέρου από την οικεία αρχή για λόγους «ασφαλείας, κυκλοφορίας, εξωραϊσμού του περιβάλλοντος ή εκτελέσεως έργων»

Καθίσταται πλέον σαφές ότι η περίπτωση του Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου των Όπλων εμπίπτει απόλυτα στις διατάξεις περί «εξωραϊσμού του περιβάλλοντος» και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, η οποία ως συνταγματική επιταγή υπερέχει των κοινών διατάξεων διαχείρισης κοινόχρηστων χώρων. Επιπλέον, η Ιερά Αρχιεπισκοπή, το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο και η τοπική κοινωνία δεν αιτούνται την κατάργηση ή το κλείσιμο της επιχείρησης, αλλά προτείνουν μια απόλυτα δίκαιη, εφικτή και βιώσιμη λύση, ήτοι τη μεταφορά του περιπτέρου λίγα μέτρα παρακάτω, στη συμβολή των οδών Στρατηγού Καλλάρη και Αγίου Δημητρίου Όπλων 62, όπου ο διαθέσιμος χώρος είναι μεγαλύτερος, διασφαλίζοντας τόσο τη συνέχιση της οικονομικής δραστηριότητας του ιδιοκτήτη, όσο και την αποκατάσταση της ορατότητας του μνημείου.

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Σκοπεύει το Υπουργείο Εσωτερικών, σε άμεσο συντονισμό με το Δήμο Αθηναίων, να ενεργοποιήσει τις προβλεπόμενες διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 1044/1971 περί αυτεπάγγελτης μετατόπισης για λόγους εξωραϊσμού περιβάλλοντος, ώστε να υλοποιηθεί άμεσα η μεταφορά του περιπτέρου στη συμβολή των οδών Στρατηγού Καλλάρη και Αγίου Δημητρίου Όπλων 62;
2. Με ποιες συγκεκριμένες ενέργειες και σε τι χρονοδιάγραμμα θα παρέμβει το Υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να διασφαλίσει την εφαρμογή του Αρχαιολογικού Νόμου (Ν. 4858/2021) και την άρση της επιβεβαιωμένης «έμμεσης βλάβης» που υφίσταται το σπουδαίο αυτό πρόσφατα αποκατεστημένο μνημείο;

Ο Ερωτών

Αθανάσιος Χαλκιάς
Ανεξάρτητος Βουλευτής
Α' Αθήνας